

СҮЛЕЙМАН РҮСТӘМ:

Совет Иттифагы Коммунист Партиясынын ијун Пленуму һәр бир сәнәткар үчүн бөјүк тарихи әһәмийәти олан һадисәә çevрилди.

Л. Ф. Иличов јолдашын мә'рузасы, Н. С. Хрушшов јолдашын дәрин мәзминлу нитги биз јазычылары дәриндән дүшүндүрүр.

Онлар бизи әдәбијат чөбһөсиндә газандыгымыз зәфәрләрин кешиндә дајанмаға, сјјаси саяылығымызы артырмаға, әдәбијатимызын идеја сафлығыны горуғаға сәфәрбур едир.

Мәркәзи Комитәзинин ијун Пленумунда мұзакирә едилән мәсәләләр сәнәт вә әдәбијатимызын мәнафеји наминә ирәли сүрүлмүшдүр. Доғма Коммунист Партиямыз биз јарадычы сјјалыларын гаршысында зәманәзини ән зәрури, вачиб мәсәләләрини гојмушдүр.

Јени инсан тәрбијә олунамасында бизим гәләм ордумузун өһдәсинә ән мәс'ул вә шәрәфли бир вәзифә дүшүмүшдүр. Партијалы һөмвәдә дуран биз јазычылар, һәмишә халгла бир нәфәс алмалы вә һәмишә ону арзу вә әмәлләрини доғру, дүзкүн тәрәннүм етмәлијик.

Биз, јабанчы тә'сирләрә гапыланлара, јад мејлләрә ујанлара гаршы өз кәскиң идеја силаһымызы ишләтмәлијик. Әдәбијатимызын рәнкарәнк күлләр, чичәкләр ачыш бағындан алаг отларын, гаратиканлары көкүндән гопармаг бизим борчумуздур. Бизим гүдрәтли гәләм ордумуз вә дүнја шөһрәти газанмыш сағлам әдәбијатимыз вардыр!

Бизим новатор совет поэзијамызын илк инкишаф илләриндә шаирләримиз ән чәтин сынағлардан алны ачыг чыкмышлар. О заман «Сәнәт сәнәт үчүндүр» нәзәријәсинин тәрәфдарлары, мүчәррәдчиләр, формалистләр, символистләр, даркөз милләтчиләр јени јаранмагда олан ингилаби новатор поэзијамызын инкишафына әнкәл тәрәтмәк етәсәләрдә, онлар өз арзуларына әсла наил ола билмирдиләр. Чүнки јени поэзијамызы јараданларын һавадары, илһамчысы доғма Коммунист Партиямызын Мәркәзи Комитәси бизи һәр һүчүмдән, тәһүкәдән горујурду.

Мүдрик Коммунист Партиямыз һәмишә ардычыл олараг әдәбијатимызын сафлығы, сағламлығы, партијалылығы уғрунда кедән мүбаризәләрдә бизә көмәк етмишдир. Гәләм ордумуз исә халгы јени-јени әсәрләрә севиндирмишдир.

Охјуун, бир гызыл китабам мән,
Ингилаб оғлу ингилабам мән,
Руһу јүксәк адамлардн биријәм,
Синфинин топ-туфәнкли шаирјәм!

Бу, о заман јени, ингилаби, новатор поэзијамыза һүчүм едәнләрә гаршы бир чаваб иди.

Өмрүмүн гасырғалы, далғалы чағларында
Гызыл гәлстүк тахдым мән дә пионер кими,
Көрәм ки, дүшмәнләр вар сәнәт очағларында,
Шәриплә фит чаларам бир милиционер кими!
Даләј битәрәф сәнәт, даләј битәрәф шаир,
Даләј битәрәф нәгмә, даләј битәрәф шәир!

Биз о заман, кәчлик илләриндә совет поэзијамызын дүшмәнләринә белә атош ачырдыг, белә чаваб верирдик. Инди јад мејлләрә ујан тәк-түк шаир танылса да, бу бизим Ленин бајрағлы, партијалы, әсил мә'нада новатор поэзијамызын шөһрәтини әсла зәрбә вура билмәз.

Биз чоғ јакшы билirik ки, һәгги вәтәнпәрвәр сәнәткар һәмишә халгла, һәјатла, өз зәманәси илә мүшәрәк, әлбир чалышмалыдыр.

Бундан ајры, бунун фөвгүндә сәнәт вә әдәбијат олмамыш вә ола да билмәз.

Халгдан, һәјатдан, зәманәдән тәчрид олунамш сәнәткарын вәзијәти һәмишә күлүнч олмушдур. Әдәбијатимызын бөјүк, гүдрәтли сийалары Мирзә Фәтәли Ахундов, Вағиф, Сабир һеч вахт әчајиб, тәрәјиб вәситәләрә әл атмамыш, әллаһәлик етмәмишләр. Онлар халгла, Вәтәнә намуслә хидмәт етмишләр. Өз дөврләринин ән бағачыл адамлары вә Ингиләби новатору олмушлар.

Ингилаби совет поэзијамызын исте'дәдлы нумәјәндәләри дә партијалы әдәбијат уғрунда кедән мүбаризәләрдә јени зәманәзинин мисил-сәз новаторлары кими гәләм чалмағдаырлар. Биз һеч вахт поэзија әләминдә тапданмыш, јырарнымш вәситәләрә мүрачит етмәк тәрәфдары олмамышыг. Биз чидди, ағыллы, мә'налы ахтарышлар тәрәфдарыг.

Әдәбијатимызын инкишафы, сафлығы наминә биз, хүсусилә кәч гүвәләрини јарадычылығына диггәтимиңиз, гајғымызы артырмадыгыг. Бизим гүвәләр арасында исте'дәдлы јазычы вә шаирләримиз вар ки, биз онларын мүвәффәғијәтләринә, јүксәлишләринә үрөкдән севинirik.

Лакин тәк-түк дә олса еләләринә раст кәлирик ки, онлар өз хырда, чылыз, чүрүк һисләринин тәрәннүмчүсү кими әл-ајаға долашырлар. Бә'зән новаторлуғ ады алтында әчајиб, тәрәјиб формалара, ујдурмалара, һоггабазлығларә әл атыр, һәтта өз чыртдан чүссәси илә зәмәнә илә, һәјатла зәрафата башлајырлар. Бу, чоғ күлүнчдүр, чоғ! Онлар билмәлидирләр ки, әдабазлыг, јаланчы, сүн'и орижиналлыг һәгги сәнәтә јаддыр. Халг белә әсәрләри һәмишә рәдд етмишдир. Белә шаирләрини мә'насыз фәалијәти исә сабуң көпүјү кими һавада пуч олуб кетмишдир.

Биз Азәрбајчан совет шаирләри һәр заман олдуғу кими, бу күн дә газандыгымыз әдәби гәләбәләри көз бәбәји кими горујараг данм партијалы поэзијамызын сафлығы, јүксәлишини уғрунда мүбаризәнин өн сыраларында олачагыг.

САБИТ РӘҢМАН:

Партијамызын Мәркәзи Комитәсинин ијун Пленуму, бу Пленумда Л. Ф. Иличов јолдашын мә'рузасы, хүсусән Никита Сергејевич Хрушшов јолдашын нитги совет әдәбијатимызын инкишаф јолуну ишығландырыр, һәр бир совет јазычысыны әдәбијат вә сәнәт һағгында, јарадычылығын перспективләри һағгында тәкрат-тәкрат дүшүндүрүр. Бу чыкышлар бир даһа кәстәрир ки, партија вә совет халгы биздән, јазычылардан коммунизм гурулушу дөврүнә, ону јараданлара лајиг јени-јени әсәрләр тәләб едир. Көрәк, биз бу тәләби јеринә јетирмишкми? Кәләчкәдә јеринә јетирмәк үчүн нә еләјирик? һәр бир јазычы бу суаллары өз гаршысында гојмалы вә онлара чаваб тапмалыдыр. һәјат, хүсусән фәдакар совет адамынын һәјаты бизим јарадычылығымызда әсәс јер тутмалыдыр. Биз әсәрләримиздә кәстәрмәлијик ки, һәр күн дәјишәл, даһа дә көзәләшиб, мүкәммәләшән өлкәмиң, ирәлиңә атыдыныч нәһәк адымлар совет адамынын фәдакар әмәјинин нәтижәсиндир.

Биздә «аталар вә өвләдлар» проблемни јохдур вә ола да билмәз. Бир идеја, бир мәсләк уғрунда—коммунизм чәмијјәтини гурмаг уғрунда мүбаризә ики нәсли—аталарла өвләдларә мөһкәм бағларда бир-

М. Ф. Ахундов адына
Азәрбајчан Рәсп Блнка
Министрликы